

Tindved og Timian vokser på Frosta. F.v: Norsk Timian er Frostas kommuneblomst. Tindved fotografert både høst og sommer.

Norsk Timian Thymus

Thymus praecox articus

Norsk timian har i Norge sin hovedforekomst på sørøstsida av Trondheimsfjorden og havsida av Fosenhalvøya. Hovedtyngden ligger på Tautra, Lade og på Frosta; langs fjorden fra Fånes til Korsneset. Langs Frostastien vokser den fra Gullberget (her) til Holmberget. På sikt vil kantsonen langs Frostastien bidra til bevaring av arten.

Hvorfor vokser norsk timian, i likhet med noen få andre plantearter, kun i en liten del av Midt-Norge?

Utbredelsen kan forklares med:

- Innførsel med mennesker fra Island eller Skottland i sammenheng med aktiviteter knyttet til Frostating.
- Spredning av frø med fugl fra Skottland. Trondheimsfjorden med Tautra har vært – og er – rasteplass av internasjonal betydning for sjøfugl.
- Spredning over Nordsjøen mens den for ca. 10.000 år siden var tørr, og overlevelse på ett eller flere av raene i Trondheimsfjorden. Det største går fra Leksvik til Stjørdal, gjennom Tautra og Frosta.

Norsk timian trives i åpen, lav vegetasjon, i næringsrik grunn med god drenering. Den tåler salt fra fjorden, og overlever korte perioder under sjøvann. I en nasjonal oversikt over sjeldne arter, er norsk timian klassifisert som nært truet.

Planten er flerårig og vintergrønn. Den skyter sidegreiner og danner matter og tuer. Hovedblomstring skjer i juni og første halvdel av juli. Hele planten har aromatisk lukt og smak på grunn av sitt innhold av eteriske oljer. Den har tradisjonelt en sentral rolle i folkemedisinen, og benyttes til urtete og som krydderplante. I apotek og helsekostforretninger finnes den under navnet Serphylli herba.

I norrøn mytologi var urten tilegnet Frøya, til beskyttelse mot onde makter og for økt fruktbarhet.

Tindved

Hippophae rhamnoides

I Norge finnes tindved viltvoksende hovedsakelig rundt og ved Trondheimsfjorden, samt noen spredte forekomster nordover til Troms. Det er flere forekomster langs Frostastien, for eksempel her ved Gullberget, og Hauganfjæra, Holmberget og Sørgrenda.

Hvorfor vokser tindved hovedsakelig langs fjæra?

Tindved krever mye lys og trives best på mager mineraljord med høyt kalkinnhold. Den er lite følsom for temperaturer og tolerer betydelig saltpåvirkning. Den finnes derfor hovedsakelig langs fjæra. Etter siste istid hadde tindved en langt større utbredelse i Norge enn arten har i dag.

Tindved er en busk som blir opptil 5 meter høy. Den har et svært omfattende rotsystem som kan sende opp nye skudd mange meter fra morplanten. Mikroorganismer på røttene kan ta opp nitrogen direkte fra lufta, planten kan derfor livnære seg på svært næringsfattige voksesteder.

Tindved blomstrer i april – mai, med hunn- og hannblomster på forskjellige planter. Oransje bær, på størrelse med en ert, modnes tidlig på høsten, men kan bli sittende på busken langt utover vinteren. Fruktene inneholder en mengde vitaminer og andre verdifulle stoffer for mennesket. Flere av stoffene fungerer som kraftige antioksidanter. Det sølvfargede bladverket gjør tindved til en prydbusk, samtidig som den kan dyrkes for produkter fra fruktene sine (gele, syltetøy, likør, olje til hudpleieprodukter). Den brukes også til hekk, leplanting og jordstabilisering. Både blad og ved har hatt bred anvendelse i folkemedisinen og til farging, blant annet brunfarging av ull. Trevirket har her i landet kun blitt brukt til rivetinder – derav navnet.